

Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал

теоретико-методологічне обґрунтування поняття професійної самооцінки здійснено в працях Б. Ананьєва, І. Бєха, Л. Божович, А. Брушлінського, Л. Виготського, Г. Костюка, О. Леонтєва, В. Мерліна, В. М'ясищева, С. Рубінштейна, Є. Старовойтенка, К. Платонова. Вітчизняними дослідниками доведено, що професійні домагання та їх самооцінка є складовими структури самосвідомості особистості, яку репрезентує “образ Я” соціального, життєвого та професійного самовизначення суб'єкта.

Професійна самооцінка особистості розглядається також у працях Г. Ассаджолі, Е. Ериксона, А. Маслоу, Р. Мея, Ж. Піаже, К. Роджерса, Г. Олпорта, В. Франкла. Представники гуманістичного напрямку розвитку особистості розглядають означену складову структури особистості в площині виявлення вікових особливостей становлення “Я-концепції” професійного розвитку особистості.

Сучасними дослідниками проблем шкільної профорієнтації (Д. Закатнов, С. Крягжде, В. Маркіна, О. Мельник, Є. Павлютенков, К. Платонов, М. Пряжніков, В. Сидоренко, В. Синявський, М. Тименко, Б. Федоришин, С. Чистякова, М. Янцур) професійні домагання учнівської молоді розглядаються в безпосередньому взаємозв'язку з внутрішніми механізмами (самопізнання, самооцінка, самовдосконалення) активізації професійного самовизначення особистості і досліджуються у площині побудови програми входження молоді людини в певне професійне середовище.

Незважаючи на ретельне вивчення зазначеної проблеми, професійні устремління особистості випускника загальноосвітньої школи не були об'єктом спеціальних досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених. Поза увагою науковців залишилися питання впливу формування професійних устремлінь старшокласника на становлення у нього “Я-концепції” професійного самовизначення, її адекватної самооцінки в умовах соціально-економічної кризи суспільства. Крім того згадана проблема не розглядалася сучасними вченими в умовах запровадження профільного навчання в старшій школі.

Відтак, актуальність цієї проблеми, недостатній рівень розробленості її концептуального і прикладного аспектів у межах теорії і методики виховання зумовлюють продовження наукових розвідок у напрямі визначення змісту, форм і методів формування у старшокласників професійних устремлінь в процесі професійної орієнтації.

*Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина,
м. Київ*

ПЕРША ВСЕУКРАЇНСЬКА УЧНІВСЬКА ОЛІМПІАДА З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

У статті показано актуальність та необхідність проведення I Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізичної культури і спорту. Визначено фізичні вправи основних розділів (варіативних модулів) навчальної програми з предмета “Фізична культура” в загальноосвітніх навчальних закладах для проведення практичної частини Всеукраїнської олімпіади.

Ключові слова: *I Всеукраїнська учнівська олімпіада з фізичної культури і спорту, фізичні вправи.*

Відповідно до статті 2 Закону України “Про загальну середню освіту” (651-14), постанови Верховної Ради України від 09.01.2007 № 536-V (536-16) “Про стан і перспективи розвитку загальної середньої освіти в Україні”, Указу Президента України від 20.03.2008 № 244 (244/2008) “Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні”, з метою створення належних умов для виявлення та підтримки обдарованої молоді, розвитку її інтересів, схильностей та обдаровань, науково-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України затверджено Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності [1; 2].

У зв'язку із визнанням 2012 року в Україні роком спорту та здорового способу життя, відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, та з метою популяризації засад здорового способу життя, з 2012 року започатковано щорічне проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізичної культури і спорту (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.06. 2012 р. № 751).

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 серпня 2012 року № 916 “Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів у 2012/2013 навчальному році”, до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22 вересня 2011 року №1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2011 року за № 1318/20056, згідно з наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29 вересня 2011 року № 1127 “Про затвердження графіка проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад на 2012–2014 роки” та від 27 червня 2012 року № 751 “Про започаткування щорічної Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізичної культури і спорту”, з метою пошуку, підтримки, розвитку творчого потенціалу обдарованої молоді, Міністерству освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, управлінням освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій було призначено провести Всеукраїнську учнівську олімпіаду з фізичної культури: I етап – у жовтні 2012 року, II етап – у листопаді – грудні 2012 року, III етап – у січні – лютому 2013 року.

Метою Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізичної культури і спорту є підвищення якості викладання предмета “Фізична культура” в загальноосвітніх навчальних закладах, виявлення творчих здібностей учнів, підняття рівня обізнаності в галузі “Фізична культура та спорт”, підвищення рухової активності учнів, пропаганда й популяризація засад здорового способу життя.

Завдання олімпіади полягають у: підвищенні інтересу учнів загальноосвітніх навчальних закладів до поглибленого вивчення предмета “Фізична культура”; визначенні рівня оволодіння необхідними знаннями й

уміннями у сфері фізичної культури; пропаганді здорового способу життя серед молоді; патріотичному вихованні дітей і підлітків; виявленні перспективних учнів, орієнтованих на педагогічні професії в галузі фізичної культури та спорту.

Олімпіада проводиться в чотири **етапи**: *I етап* – шкільні (міжшкільні) на базі загальноосвітніх навчальних закладів – жовтень; *II етап* – районний (міський) – листопад – грудень; *III етап* обласний (в Автономній Республіці Крим – республіканська, у містах Києві та Севастополі – міські) – січень – лютий; *IV етап* – Всеукраїнський – березень – квітень.

Загальне керівництво олімпіадою здійснюється Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти.

Безпосереднє проведення учнівської олімпіади з фізичної культури, визначення призерів і переможців покладається на організаційний комітет та журі олімпіади. Підготовка та проведення міських (районних), обласних олімпіад з фізичної культури забезпечується оргкомітетами, організованими за містами управліннями (відділами) освіти, фізичної культури та спорту.

До участі в IV (Всеукраїнському) етапі учнівської олімпіади з фізичної культури допускаються делегації від міст (районів) управлінь (відділів) освіти в складі двох учасників (юнак, дівчина) – 11 класу – переможців обласних олімпіад та одного керівника команди.

Керівник команди подає до організаційного комітету: наказ, відряджувальне посвідчення, підсумковий протокол із проведення обласної учнівської олімпіади, заявку обов'язково з допуском лікаря, паспорт керівника команди, паспорт або свідоцтво про народження учасників олімпіади (оригінал). Керівники команд забезпечують безпеку життя та здоров'я членів команди.

Програма Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізичної культури складається із двох частин: практичної та теоретико-методичної. Теоретико-методична частина складається із тестових питань та проводиться спільно для юнаків і дівчат.

Конкурсні практичні іспити складаються із виконання фізичних вправ базової частини програми з фізичної культури за різними розділами, які щорічно заздалегідь повідомляються.

Практична частина I Всеукраїнської олімпіади, яка проводиться окремо серед юнаків і дівчат, складається із таких варіативних модулів навчальної програми з фізичної культури для учнів ЗНЗ: легка атлетика – потрійний стрибок з місця, човниковий біг 6, 9, 18 м (юнаки, дівчата); гімнастика – акробатичні комбінації, які мають обов'язковий характер (юнаки, дівчата); гандбол (юнаки, дівчата); волейбол (дівчата); футбол (юнаки); баскетбол (юнаки, дівчата); туризм – встановлення намету, в'язання вузлів, жердини (юнаки, дівчата).

Для проведення випробувань практичної частини учасники об'єднуються в групи, відповідно до особистого стартового номеру. У кожній групі виступає не більше п'яти осіб. До залу запрошуються дві групи по п'ять осіб, одна виступає, друга готується до виступу в спеціально відведеному місці. Перед початком випробувань мають бути названі: прізвище, ім'я, область (місто) і стартовий номер кожного учасника. Після виклику в учасника є 20 сек., щоб почати виконання вправи. Вправа, виконана без виклику, не оцінюється. Для виконання вправи учаснику дається одна спроба.

Виступ учасника не може бути початий повторно, за винятком випадків, викликаних непередбаченими обставинами, до яких належать: ушкодження обладнання та інвентарю, що сталося в процесі виступу; недоліки в роботі загального устаткування – освітлення, задимлення приміщення тощо; поява сторонніх об'єктів, що створюють травмонебезпечну ситуацію.

За виникнення вказаних вище ситуацій учасник повинен негайно припинити виступ. Якщо виступ буде завершений, він буде оцінений. Тільки Голова журі має право дозволити повторне виконання вправи.

Якщо учасник залишає майданчик, не реалізувавши спроби виконання якоїсь вправи випробування або порушивши структуру виконання випробування, він автоматично посідає останнє місце за часом виконання вправи. Якщо декілька учасників не виконали спроби виконання якоїсь вправи випробування або порушили структуру виконання випробування, тоді вони займають місце в кінці таблиці згідно з особистим часом виконання.

На виконання теоретичних завдань пропонуються завдання, які відповідають вимогам до мінімуму знань випускників основної школи з предмета Фізична культура.

Завдання представлені у формі тестових питань, незавершених тверджень і пропущених слів. Необхідно уважно прочитати питання та вибрати один з чотирьох варіантів відповідей, який, на думку того, хто відповідає, є правильним. Цю відповідь і слід позначити символом (обвести кружком, позначити хрестиком або іншим символом).

Надалі необхідно обґрунтувати використання фізичних вправ інших варіативних модулів навчальної програми з фізичної культури для учнів ЗНЗ.

Список використаної літератури

1. Про загальну середню освіту: Закон України // Документи : зб. нормат. док. / голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Міленіум, 2001. – С. 103–127.
2. Електронний фонд бази даних Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
3. Електронний фонд бази даних Інституту інноваційних технологій і змісту освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iitzo.gov.ua/>
4. Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідних робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності : зб. нормат. док. / відп. за випуск: Гунько Л. В. – К. : Букрек, 2011. – 40 с.

*Л. В. Кузьменко,
м. Київ*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЧУТТЯ ВЗАЄМОДОПОМОГИ ЯК СІМЕЙНОЇ ЦІННОСТІ

У статті розкрито деякі аспекти формування у старшокласників інтернатних закладів почуття взаємодопомоги як сімейної цінності.

Ключові слова: сім'я, права, сімейні цінності, інтернатні заклади.